

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»

Termiz davlat universiteti rektori
A. Maraximov
2023 yil

SHAHARLAR GEOGRAFIYASI VA GEURBANISTIKA ASOSLARI
fanidan
O'QUV DASTURI

bilim sohasi: 500000 – Tabiiy fanlar, matematika va statistika
 Ta'lim sohasi: 530000 - Fizikaga oid fanlar
 Ta'lim yo'nalishi: 60530400 - Geografiya

Termiz - 2023

Fan/modul kodi SHGB106	O'quv yili 2023-2024	Semestr 3	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
1. Shaharlar geografiyasi va geourbanistika asoslari	90	90	180	
2. Mazkur fanning o'qitilishidan maqsad geografiya mutaxassisligi talabalariga shaharlarning shakllanishi, rivojlanishi va joylashuv qonuniyatlarini hamda xususiyatlariga oid nazariy va amaliy bilim va ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat. Fanning asosiy vazifasi - "shahar" tushunchasining mazmun mohiyatini ochib berish, fanning tadqiqot uslubiyoti, uslublari, asosiy tamoyillari, qonuniyatlarini o'rganish, shaharlarning aholi va ishlab chiqarishni hududiy tashkil etishdagi o'ziga xos o'rni, mamlakat va rayonlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi ahamiyati haqida nazariy va amaliy bilim berish, fandagi asosiy tushuncha, atama, terminlarning ma'nosini o'rganish, turli mintaq va hududlarda shaharlar shakllanishi va rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlariga iqtisodiy geografik baho berishni o'rganishdan iborat. Shaharlar geografiyasi fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr: - shaharlar geografiyasining tadqiqot ob'ekti va predmeti, asosiy termin, tushunchalari; shaharlarning iqtisodiy-ijtimoiy, siyosiy va madaniy ahamiyati; shaharlarning tarixiy shakllanishi va genetik tiplari; shahar aglomeratsiyalari, megapolis, konurbastiya haqida tasavvurga Ega bo'lishi; - shaharlar klassifikatsiyasi va funkstional tipologiyasini; yirik shaharlar rivojlanishi va urbanizatsiya jarayonlarini; shaharlarning hududiy tizimi va geoeologik muammolarini; shaharlar geografiyasini o'rganishda ilmiy tadqiqot usullari hamda zamonaviy geografik axborot tizimlarini bilishi va undan foydalana olishi;				

II. ASOSIY NAZARIY QISM (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: (THEMES)

1-mavzu. Shaharlar geografiyasi va geourbanistika asoslari fanning ob'ekti va predmeti, uni o'rganishdagi asosiy vazifa va usullar.

Shaharlar geografiyasining ijtimoiy va iqtisodiy geografiya fanining alohida tarmog'i sifatida shakllanishi. Uning turli mamlakat va rayonlarda shaharlarning vujudga kelishi, hududiy tarkibi va rivojlanishidagi qonuniyatlarini o'rganuvchi fan Ekanligi; shaharlarning ishlab chiqarish va aholini hududiy tashkil etilishida tutgan o'rni, fanning ob'ekti, predmeti, vazifalari. Shaharlar geografiyasining boshqa fanlar tizimida tutgan o'rni va aloqasi, o'rganish uslublari. Shaharlarni geografik o'rganish.

2-mavzu. Shaharlarning vujudga kelish tarixi.

Yer yuzidagi ilk sivilizatsiya o'choqlari va qadimgi shaharlar barpo bo'lgan makonlar, ilk shaharlar. Qadimgi Mesopotamiya, Misr, Xitoy, Hindistonda vujudga kelgan shaharlar, antik dunyo shaharlari va ularning jamiyat taraqqiyotida tutgan o'rni. Shaharlar shakllanishining tarixiy bosqichlari. Turli mintaqalarda shaharlarning tarixiy shakllanishi, Evropa, Osiyo (Sharq), Amerika qit'alarida shaharlarni vujudga kelishidagi asosiy xususiyatlar. «Shahar» tushunchasi va asosiy mezonlari, ushbu tushunchaning turli davr va jahon mamlakatlarida bir xil emasligi.

3-mavzu. Shahar hosil qiluvchi asosiy omillar.

Shaharlarning vujudga kelishidagi asosiy tabiiy va sotsial-iqtisodiy omillar. Shaharlarning genetik tipologiyasi. Shaharlarning vujudga kelishi va rivojlanishida geografik o'rinning roli: makro, mezo va mikro geografik o'rni. Shaharlarning iqtisodiy geografik o'rni, uning o'ziga xos xususiyatlari, tarixiy o'zgaruvchanligi, "o'lik shaharlar". Shaharlar geografik o'rning transport, boshqaruv, iqtisodiy, siyosiy va geostrategik ahamiyati. Bozor iqtisodiyoti sharoitida shaharlar rivojlanishi.

4-mavzu. Shaharlar klassifikatsiyasi (tasnifi).

Shaharlar klassifikatsiyasi: oddiy va murakkab klassifikatsiya; shahar va shaharchalarning 8 bosqichga bo'linishi. BMT klassifikatsiyasi. Shaharlar klassifikatsiyasining ahamiyati va mazmuni. Shaharlar piramidasi. Uning asosida mamlakat shaharlari rivojlanishidagi asosiy muammolarni aniqlash. O'zbekiston Respublikasi shaharlarni katta-kichikligiga qarab tabaqalash, shaharlar terarxiyasi. Zipfa-Styuart qonuni, shaharlarni rivojlanishida uning ahamiyati, "millioner shaharlar". Mamlakatlarning "bosh shahri", megapolis haqida tushuncha. Boshqaruv nuqtai nazaridan shaharlarning turlari: respublika, viloyat va tumanga bo'ysunuvchi shaharlar.

5-mavzu. Shaharlarning funksiyalari.

Shaharlarning funksiyalari, funkstional o'xshash jihatlari va farqlari, shaharlarning funkstional tiplari va katta-kichikligi o'rtasidagi qonuniy aloqadorlik. Industrial shaharlar. Posindustrial shaharlar. Shaharlar funksiyalarining o'zgarishi.

6-mavzu. Shaharlarning funksional tiplari.

Shaharlarning funksional tiplarga ajratish usullari, yirik ko'p funksiyali shaharlar, keng tarmoqli sanoat markazlari, sanoat, transport, rekreatsiya, ilm-fan va boshqa sohalarga ixtisoslashgan shaharlar. O'zbekiston shaharlarning funksional tiplari bo'yicha guruhlariga ajratilishi. Poytaxt shaharlar, ularni tanlash va rivojlantirishga qo'yilgan talablar. Poytaxt shaharlar muammolari. Poytaxt shaharlar geografik o'rmining iqtisodiy, siyosiy, harbiy va geostrategik ahamiyati. Yirik poytaxt shaharlar rivojlanishini nazorat qilish bo'yicha jahon tajribalari. Global shaharlar va ularni ajratish, tasniflash (S.Sassen, N. Sluka va b. ishlari). Xalqaro ixtisoslashuv-moliyaviy (London, Jeneva, Styrux), iqtisodiy (Nyu-York, Myunxen, Los-Anjeles), siyosiy (Vena, Gaaga, Amsterdam), turizm (Singapur, Kuala-Lumpur) markazlari. Global shaharlarning jahon taraqqiyotida tutgan o'rni va rivojlanish muammolari. Bozor munosabatlariga o'tish davrida shaharlar funksiyalarining o'zgarishi.

7-mavzu. Shaharlarning hududiy tizimlari.

Shaharlar aglomeratsiyasi, ularning vujudga kelish shart-sharoitlari, shakli va mezonlari. Shahar aglomeratsiyalari vujudga kelishining ikki turi (G.Lappo metodikasi). Aglomeratsiya "yadrosi" va "yo'ldosh shahar" haqida tushuncha. Jahondagi yirik shahar aglomeratsiyalari va ularning shakllanish mexanizmlari. Shaharlarning dinamik rivojlanish modellari (J.Forrester, K.Doksiadis, N.Ladovskiy va b.). Konurbatsiya, megalopolislar va urbanizatsiyalashgan hududlar, zona va rayonlar, ularning vujudga kelish bosqichlari. Jahonning yirik megalopolislari (Tokaydo, BosVash, ChiPits, San-San va b.), ular rivojlanishining ijobiy va salbiy jihatlari, boshqarish va tartibga solish yo'llari.

8-mavzu. O'zbekiston shahar aglomeratsiyalari.

O'zbekistonning yirik shahar aglomeratsiyalari. Shahar aglomeratsiyalari - o'ziga xos sotsial, innovatsiya, infratuzilma, iqtisodiy, geoeologik va nozogeografik muhit sifatida. O'zbekistonda shaharlar hududiy tizimlarining shakllanish va rivojlanish muammolari. Yirik shahar tizimlarining iqtisodiy, sotsial, ekologik, demografik, transport, shahar qurilishi va boshqa muammolari, ularni hal etish usullari.

O'zbekistonda shahar guruhlari shahar aglomeratsiyalarining shakllanish rivojlanish bosqichlari. O'zbekiston shahar aglomeratsiyalarining delimitatsiyasi. Shahar aglomeratsiyalarining o'ziga xos sotsial, iqtisodiy, innovatsiya, infratuzilma, geoeologik va nozogeografik muxit ekanligi. O'zbekistonda shahar aglomeratsiyalarining rivojlanish muammolari.

9-mavzu. Urbanizatsiya tushunchasi va uning turlari.

Urbanizatsiyaning murakkab ijtimoiy-iqtisodiy jarayon ekanligi, asosiy va yordamchi sxemasi ko'rsatkichlari (V.Pokshishevskiy, B.Garne, E.Perstik va b. larning qarashlari). Urbanizatsiyaning kelib chiqishi va tarqalishi. Industrial urbanizmdan oldingi vaziyat. Zamonaviy urbanizatsiya.

10-mavzu. Urbanizatsiyaning mintaqaviy xususiyatlari.

D.Djibbnsning urbanizatsiyani "bosqichli rivojlanish". Evropa mamlakatlaridagi klassik urbanizatsiya va sharqona urbanizatsiya, "teal" va "soxtia urbanizatsiya" tushunchasi, jahon davlatlarining urbanizatsiya darajasiga ko'ra guruhlanihi. Urbanizatsiyaning sotsial-iqtisodiy, demografik, transport va ekologik muammolari. O'zbekistonda urbanizatsiyaning rivojlanish tarixi va bugungi holati, muammolari, uning hududiy xususiyatlari, A.Soliev, O.Ota-Mirzaev, A.Qayumov, Z.Rayimjonov, E.Ahmedov va boshqalarning O'zbekistonda urbanizatsiya jarayoni va shaharlar rivojlanishiga qo'shgan hissalar. Urbanizatsiya va geoeologiya.

11-mavzu. Shaharsozlik masalalari

Shaharsozlik va rayon planirovkasi haqida tushuncha. Shaharlarning Bosh rejasi, uni tuzishdagi asosiy vazifa va maqsadlar. Shaharsozlik g'oyalarning rivojlanishi: shahar va shahar aglomeratsiyalarini joylashtirish va rivojlantirish sxemalari (V.Kristaller, A.Lyosh, P.Izard, X.Xagget, A.Kol, X.Xoyt, P.Polyan va b. modellari), shahar planlari (Katta London, Katta Parij, Tokio, Katta Toshkent va b.)

Shahar va shahar aglomeratsiyalarining hududiy tarkibi. Hududni funksional zonalariga, sektorlarga ajratish. Shahar aholisini hududiy tashkil Etish. Shaharda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish tarmoqlarini joylashtirish."Optimal shahar" tushunchasi. Bozor munosabatlari sharoitida shahar qurilishi masalari.

12-mavzu. Shaharlarning bosh rejasi.

Shaharlarning Bosh rejasi, uni tuzishdagi asosiy vazifasi va maqsadlar. Shahar planlari (Katta London, Katta Parij, Tokio). O'zbekiston shahar qurilishi masalari. Yirik shaharlarning planlari (Katta Toshkent, Samarqand va boshqalar).

13-mavzu. O'zbekiston shaharlari geografiyasi.

O'zbekistonning turli mintaqalarida shaharlarning vujudga kelish va

rivojlanish xususiyatlari. Respublika shaharlarining shakllanishida relief, iqlim, gidrografik va boshqa omillar. O'zbekiston shaharlari rivojlanishining asosiy muammolari. Iqtisodiy rayonlarning shaharlar bilan ta'minlanishi. Shahar va shaharchalarning funktsiyalari va mamlakat taraqqiyotida tutgan o'rni. Viloyat shaharlarini aholi soniga ko'ra tasniflash. Yangi shaharchalar (agrosaharlar), ularning rivojlanish muammolari. O'zbekiston va uning hududlarida urbanizatsiya jarayoni, rivojlanish bosqichlari.

Respublikada shaharlarni hududiy tashkil Etish, rivojlanishini takomillashtirish va boshqarish, unga oid Prezident farmonlari, davlat qarorlari, O'zbekistonda shahar qurilishi masalalari va yirik shaharlarning planlari. O'zbekiston shahar va shaharchalari toponimikasi. Nomiarning kelib chiqish tarixi. Shahar nomlarining o'zarishi va bu boradagi davlat qarorlari.

14-mavzu. O'zbekistonda urbanizatsiya muammolari.

O'zbekiston va uning xududlarida urbanizatsiya jarayoni, rivojlanish bosqichlari va ularning xususiyatlari. O'zbekistonda urbanizatsiya muammolari va uni hal etishga oid chora-tadbirlar.

15-mavzu. O'zbekiston shaharlari tarkibi.

Iqtisodiy rayon vaviloyatlarning shaharlari bilan ta'minlanishi. Shaharlarning urbanistik va xududiy urbanistik tarkibini. Respublikada shaharlarni xududiy tashkil etish, rivojlanishini takomillashtirish va boshqarish, unga oid Prezident farmonlari, qarorlari.

16-mavzu. Toshkent iqtisodiy rayoni shaharlari.

Iqtisodiy rayon shahar va shaharchalari tarkibi va tavsifi, shaharlashish darajasi, shakllanish tarixi. Shaharlar vujudga kelishidagi asosiy shart-sharoit va omillar, shaharlarning shakllanishi va rivojlanishida "havza" omili (Chirchiq va Ohangaron havzasi shaharlari), "poytaxtlik" omili. Iqtisodiy rayon shaharlarining urbanistik va hududiy tarkibi. Shahar hosil qiluvchi tarmoqlari. Toshkent shahrining milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni, ilmiy-texnik, innovatsion, ishlab chiqarish va demografik salohiyati. Toshkent aglomeratsiyasining shakllanish va rivojlanish xususiyatlari. Angren maxsus industrial zonasining shahar rivojlanishiga ta'siri.

17-mavzu. Toshkent shahrining shakllanishi va rivojlanish xususiyatlari.

Toshkent shahrini milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni, ilmiy-texnik, innovatsion, ishlab chiqarish vademografik salohiyati. Toshkent aglomeratsiyasining shakllanishi va rivojlanish xususiyatlari, yo'ldosh shaharlari. Sanoati va qishloq xo'jaligining ixtisoslashgan tarmoqlari. Transport va tashqi iqtisodiy aloqalar rivojlanishining asosiy muammolari.

O'rta Osiyo davlatlaridagi integratsiya jaryonlarida Tojikistonning roli.

18-mavzu. Mirzacho'l iqtisodiy rayoni shaharlari.

Mirzacho'l iqtisodiy rayoni tavsifi, maydoni, aholisi, shahar va shaharchalari. Shaharlar vujudga kelishida cho'lning o'zlashtirilish omili, "eski" va "yangi" shaharlar, "resurs" shaharlari. Rayon shaharlarining rivojlanishida Jizzax maxsus Erkin iqtisodiy zonasining roli. Viloyat va tumanga bo'yunuvchi shaharlar. Mirzacho'l iqtisodiy rayoni shaharlarining rivojlanish muammolari va istiqbollari.

19-mavzu. Farg'ona mintaqasi shaharlari.

Farg'ona mintaqasining iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishida shaharlarning tutgan o'rni. Shaharlar tarkibi va tavsifi. Tarixiy shakllanish bosqichlari. Shaharlar shakllanishida tog'oldi konussimon deltalarning roli. Rayonning shaharlar bilan ta'minlanish darajasi, shaharlar tasnifi, ixtisoslashuvi. Vodiy shaharlari iterarxiyasi, "yuzminglik shaharlar". Andijon, Farg'ona, Namangan, Qo'qon, Marg'ilon shaharlari planlari. Farg'ona-Marg'ilon aglomeratsiyasi.

20-mavzu. Zarafshon mintaqasi shaharlari.

Zarafshon iqtisodiy rayoni shahar va shaharchalar soni, ularning o'zgarishi, tashkil topish vaqti va shart-sharoitlari. Shaharlarning shakllanishida sug'orma dehqonchilik, Buyuk Ipak yo'li, geografik o'rinning ahamiyati. Rayon shaharlarining cho'l va voha sharoitida rivojlanishi. Mintaqa shaharlarining urbanistik va hududiy tarkibi, shahar va shaharchalarni tiplarga ajratish. Samarqand viloyati shaharlariga ta'rif. Navoiy viloyati shaharlari. Buxoro viloyati shaharlari tarkibi. Viloyat markazlarining boshqaruv roli. Ko'pfunktsiyali va bir funktsiyali shaharlar. Yangi shaharchalarning rivojlanish muammolari.

O'zbekiston va uning xududlarida urbanizatsiya jarayoni, rivojlanish bosqichlari va ularning xususiyatlari. O'zbekistonda urbanizatsiya muammolari va uni hal etishga oid chora-tadbirlar.

21-mavzu. Quyi Amudaryo rayoni shaharlari.

Quyi Amudaryo mintaqasining iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishida shaharlarning tutgan o'rni. Shaharlarning kelib chiqish tarixi, urbanistik tarkibi va tavsifi. Shaharlar shakllanishida irrigatsiya tarmoqlarining roli. Rayon shaharlari klassifikatsiyasi, shaharlar piramidasi. Rayonda shaharlar zichligi, shaharlar tasnifi, funktsiyalari va funktsional tiplarga ajratish. Quyi Amudaryo Ekologik vaziyatining shaharlar rivojlanishiga ta'siri.

22-mavzu. Janubiy iqtisodiy rayon shaharlari.

Janubiy iqtisodiy rayon shaharlariga umumiy tavsif. Ularning vujudga kelish tarixi, shart-sharoit va omillari. Respublika urbanistik tarkibida

tutgan o'ri. Shaharlarning hududiy joylashuvi, shaharlar zichligi. Shaharlarning ixtisoslashuvi. Mintaqaning katta, o'rta, kichik shaharlari, agrosaharlar. Termiz shahri: iqtisodiy, madaniy, ma'muriy, geostrategik ahamiyati. Rayon taraqqiyotida shaharlarning tutgan o'ri va rivojlanish muammolari.

3. III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. Shaharlarning geografik o'rnini tahlil qilish
2. Shaharlar tarixiy bosqichlariga tavsif berish.
3. Shaharlarning genetik tipologiyasini tuzish.
4. O'zbekiston shaharlarini tasniflash.
5. O'zbekiston shaharlari piramidasi tuzish.
6. O'zbekiston va viloyatlar shaharlarini funktsional tipologiyasini tuzish.
7. Jahonning yirik shahar aglomeratsiyalarini aniqlash va o'lchamiga ko'ra guruhlash.
8. O'zbekiston shahar aglomeratsiyalari tavsif.
9. Jahon davlatlari urbanizatsiya darajasini aniqlash va guruhlashtirish.
10. O'zbekiston va viloyatlar urbanizatsiya darajasini tahlil qilish.
11. "Optimal shahar" karta-sxemasi ishlash.
12. "Optimal shahar" karta-sxemasi ishlash va ma'ruza qilish.
13. O'zbekiston shaharlari tarkibini aniqlash.
14. O'zbekiston shaharlari hududiy tarkibini aniqlash.
15. O'zbekiston iqtisodiy rayonlari va viloyatlar shaharlar zichligini aniqlash
16. O'zbekiston shaharlariga iqtisodiy-geografik tavsif berish.
17. Toshkent iqtisodiy rayoni shaharlariga iqtisodiy geografik tarif.
18. Farg'ona mintaqasi shaharlari rivojlanishini taqqoslash.
19. Zarafshon mintaqasi shaharlari.
20. Mirzacho'l iqtisodiy rayoni shaharlari.
21. Quyi Amudaryo rayoni shaharlari.
22. Janubiy iqtisodiy rayon shaharlari.

Amaliy mashg'ulotlar maxsus j'hozlar bilan j'hozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkaziladi. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullarda yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR
(Independent study and independent work)

Mustaqil ta'lim ma'ruza, amaliy mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rishdan tashqari fan dasturida ko'rsatilmagan, ammo fan bo'yicha talabning bilim doirasini kengaytiruvchi qo'shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriq savollarini o'z ichiga oladi.

1. Shahar tashkil qiltuvchi va shaharga xizmat kiluvchi omillar
2. Shaharlarning vujudga kelishida geografik urinning roli

3. Shaharlarning genetik tipologiyasi
4. Shaharlarning shakllanishi va rivojlanishi bilan shugullanadigan olimlarning ilmiy ishlari
5. Shaharlarning funktsiyalari va tiplari
6. O'zbekiston shaharlarining funktsional tiplari
7. Shahar klassifikatsiyasi va shaharlar piramidasi
8. O'zbekiston yirik, katta, urta va kichik shaharlari
9. N N Baranskiyning shaharlar rivojlanishiga kushgan hisssasi
10. Shaharlarning xududiy tarkibi va olimlarning qilgan ishlari
11. Shaharlarni joylashtirish sxemasi
12. Shaharlarning hududiy tizimlari
13. Jahon urbanizatsiyasi va uning mintaqaviy xususiyatlari
14. O'zbekistonning yangi shaharchalari va ularning rivojlanish muammolari
15. O'zbek olimlarining shaharlar rivojlanishi muammolariga qo'shgan hisssasi
16. Shaharlar aglomeratsiyasi, ularning vujudga kelish shart-sharoitlari, shakli va mezonlari.
17. Jahondagi yirik shahar aglomeratsiyalari va ularning shakllanish mexanizmlari.
18. Megalopolislar va urbanizatsiyalashgan hududlar, zona va rayonlar, ularning vujudga kelish bosqichlari.
19. Jahonning yirik megalopolislari, ular rivojlanishining ijobiy va salbiy jihatlari, boshqarish va tartibga solish yo'llari.
20. O'zbekistonning yirik shahar aglomeratsiyalari. Toshkent aglomeratsiyasi.
21. O'zbekistonda shaharlar hududiy tizimlarining shakllanish va rivojlanish muammolari.
22. Yirik shahar tizimlarining iqtisodiy, sotsial, yekologik, demografik, transport, shahar qurilishi va boshqa muammolari, ularni hal etish usullari.
23. Urbanizatsiya sotsial-iqtisodiy, demografik, transport va yekologik muammolari
24. Yevropa mamlakatlarini urbanizatsiya darajasiga ko'ra guruhlanishi
25. Poytaxt shaharlar, ularni tanlash va rivojlantirishga qo'yilgan talablar.
26. Poytaxt shaharlar muammolari.
27. Poytaxt shaharlar geografik o'rnining iqtisodiy, siyosiy, harbiy va geostrategik ahamiyati.
28. O'zbekiston shaharlarining funktsional tiplari bo'yicha guruhlariga ajratilishi
29. Shaharlarning funktsional tiplarga ajratish usullari, yirik ko'p funktsiyali shaharlar
30. Bozor munosabatlariga o'tish davrida shaharlar funktsiyalarining o'zgarishi

4.	<p>V. Ta'lim natijalari (Kasbiy kompetensiyalari) Learning Outcomes (Professional Competences)</p> <p>Shaharlar geografiyasi yoki geourbanistika iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning alohida tarmog'i bo'lib, oliy o'quv yurtlarining geografiya yo'nalishi talabalari uchun o'qitiladi. Fan shaharlar to'ri va tizimlari rivojlanishining tarixiy-geografik, sotsial, iqtisodiy-geografik, shaharsozlik jihatlari o'rganishga, urbanizatsiyaning murakkab, zamonaviy global xarakterini ochib berishga, shaharlar va ularning hududiy tizimlari rivojlanishining strategiyasini mazmun va ahamiyatini, shaharlarni joylashtirish, rivojlantirish, loyihalash va boshqarish asoslarini o'rganishga qaratilgan.</p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari (Educational technologies and): methods:</p> <p>ma'ruzalar; kompyuter texnologiyasi asosida slaydlar namoyishi. amaliy mashg'ulotlar berilgan topshiriqlar asosida olib bajariladi.; atlas va yozuvsiz xarita.; interfaol keys-stadilar; taqdimotlar qilish;</p>
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar (Requirements for obtaining loans):</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralik nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini topshirish.</p>
6.	<p>VI. TAVSIYA ETILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Soliyev A., Tashtaeva S., Egamberdieva M. Shaharlar geografiyasi.- T.,2018. 2. Michael Pacione. Urban geography: a global perspective. 3-edition.- London, 2009. 3. Lappo G.M. Geografiya gorodov.- M., 1997. 4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning "Urbanizatsiya jarayonlarini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. lex.uz. 5. " O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida " O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasiqonun hujjatlar to'plami, 2017 y., 6-son, 70-moddada.

6.	<p>"2018-2022 yillarda aholi punktlari bosh rejalar bilan ta'minlash, loyixa tashkilotlari faoliyatini yaxshilash, shuningdek, shaharsozlik sohasida mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" O'zR Prezidentining qarori. 2018 y. lex.uz.</p> <p>7. Ata-Mirzaev O. B., Gentshke V., Murtazaeva R., Saliev A. Istoriiko-demograficheskie ocherki urbanizatsii Uzbekistana. - T.: Universitet, 2002. - 125.</p> <p>8. Ahmedov E.A. O'zbekiston shaharlari mustaqillik yillarida.- T., 2004.</p> <p>9. Pertsik Ye.N. Geografiya gorodov.(Geourbanistika).-M.1991.</p> <p>10. Pertsik Ye.N. Geourbanistika.-M., Akademiya, 2009.</p> <p>11. Pivovarov Yu. A. Rossiya i mirovaya urbanizatsiya / Antropokulturnaya i prostranstvennaya dinamika/. - Nalchik: Poligrafservis, 2007. - 334 s.</p> <p>12. Soliev A.S. Problema rasseleniya i urbanizatsii v respublikax Sredney Azii. -T.: Fan, 1991.</p> <p>13. Soliyev A.S. Shaharlar geografiyasi. (Ma'ruza matni).-T., 2000.</p> <p>14. Taylor P., et al., Ed., Global Urban Analysis: A Survey of Cities in Globalization, Earthscan, London, UK, 2010.</p> <p>15. Эрдонов М.Н. Шахарлар геогрaфияси(географияны кыланма). - ТЕРМИЗ. 2020 й.</p> <p>16. O'zbekistonda urbanizatsiya jarayonlari: tarix va hozirgi zamon: Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman matireallari.-Toshkent, 2007.</p>
	<p>Internet saytlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.un.org/yesa/population/publications/ 2. http://www.google.com. 3. http://www.gretestcities.com. 4. http://www.urban.org.ru. 5. www.Ziyo.net. 6. http://lex.uz.
7.	<p>Termiz davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan (modul) uchun ma'sul: Erdonov Muxamadi Nuraliyevich - geografiya kafedrasl mudiri, g.f.n..</p>
9.	<p>Taqrizchilar: Yarashov Q.S. - Samarqand davlat universitetining Urgut filiali direktori, g.f.n., dotsent. Qurbonov P.R. - Qarshi davlat universiteti Geografiya kafedrasl dotsenti, g.f.n.</p>